

Dr. Ivan Anton Scopoli.

V spomin stoletnice njegove smrti. Spisal Fran Kocbek.

(Konec.)

5. Književnost o Scopoliju.

Od kar je Scopoli ostavil Kranjsko, pozabilo se je tû skoraj njegovo imé. V novejšem času šele nam je osobito prof. V. Voss podal obširen životopis in oceno njegovih del, katero smo tudi porabili za naš spis. Da-si je mnogo pisateljev pisalo o Scopoliju, ipak je njegovo življenje le malo opisano. Redko zvemo, kedaj in kje je živel slavni prirodoslovec; včasih pa si celó nasprotujejo razni podatki. Nekateri pisatelji so tudi nekatere neresnice prevedene od Daponte-ja daleč razširili. Vse to je napotilo prof. V. Vossa, da je s posebno ljubeznijo studiral Scopolijevo življenje, primerjal razne podatke ter pozvedel mnogo novih iz pristnih virov. Na ta način sestavil je temeljite spise, za koje mu mora biti vsak hvaležen.

Nastopne vrstice sodržujó književnost o Scopoliju v redu, kakor je ista nastala.

1. Baldinger E., Biographien jetzt lebender Aerzte. Jena 1768, Bd. I., St. 4, p. 160.

Baldinger je Scopolijev vrstnik ter je opisal njegove doživljaje do bivanja v Idriji.

2. De Lucca, das gelehrte Oesterreich, Wien 1778, Bd. I., St. 2., p. 123.

Ta je ponovil po Baldingeru znana poročila in je je nadaljeval do časa, ko je Scopoli odišel v Ščavnico.

3. Scopoli J. A., „Vitae Meae Vices“ v tretjem delu njegovih „Deliciae Florae et Fannae Insubricae“, Ticini 1788, p. 79—87.

4. Maironi Daponte, Elogio storico d. Sig. Gio. Ant. Scopoli. Bergamo 1811.

M. Daponte je Scopolijev učenec in prijatelj ter je ta obširen životopis objavil 25 let po Scopolijevi smrti. V podlogu spisa rabili so mu dogodki, katere je Scopoli sam napisal („Vitae Meae Vices“). To delce je bilo tiskano za raznih političnih nemirov i je v Avstriji zeló redko. Bogata dunajska vseučiliščna knjižnica ga nima.

5. Hormayr, Archiv für Geographie, Historie etc. Wien 1816, p. 439.

Hormayr prinesel je kratek posnetek Dapontejeve knjižice.

6. Petruzzi, Laibacher Wochenblatt 1818, Nr. 32. Sonet.

7. Freyer H., Biographisches über Scopoli. „Flora“ XXIII. letnik, priloga, z 2, pg. 57. Regensburg 1840.

8. Graf R., Scopoli's Naturanschauung. Oesterr. bot. Wochenblatt 1853, p. 4—206, 210—211, 217—219, 325—327.

Sodržuje mnogo latinskih citatov iz „Flora Carniolica“.

9. Deschmann C., Einiges über die naturwissenschaftlichen Forschungen in Krain. Jahresheft (I) des Vereines d. krain. Landes-Museums. Laibach 1856, p. 1—11.

Ta sestavek poudarja Scopolijevo važnost za Kranjsko.

10. Egger, Verhandl. d. k. k. zoolog.-botan. Gesellschaft in Wien, 1851, 150.

Ima le kratek zapisek o Scopoliju.

11. Hagen H., Stettiner entomolog. Zeitschrift, 15. letnik 1854, p. 81. Govori o „Entomologia Carniolica“.

12. Dr. Schiner R., Verhandl. d. zoolog.-botan. Gesellsch., 1856, p. 4

Govori o dipterih „Entomologie“.

13. Zeller P. C., Stettiner entomol. Zeitschrift, 1856, XVI, p. 233.

Govori o lepidopterih „Entomologie“.

14. Wurzbach v. C., Biograph. Lexikon, 33. del (1877), p. 210.
 15. — Joannes Antonius Scopoli. Lebensbild eines österreichischen Naturforschers. Laibacher Schulzeitung, 1880, p. 353—360.
 16. Voss W., Joannes Antonius Scopoli. Lebensbild eines österreichischen Naturforschers und dessen Kenntnisse der Pilze Krains. — Verhandl. d. k. k. zoolog.-bot. Gesellsch. 1881, p. 17—52 (z faksimilom).
 17. Delaiti Carlo, Della vita e degli scritti di Giovanni Antonio Scopoli, cenni di Guglielmo Voss; Pubblicazione fatta per cura del civico Museo Roveretano. Rovereto 1884.
To je po Delaiti-ju v laščino preveden Vossov spis.
 18. Voss W., Versuch einer Geschichte der Botanik in Krain. I. Hälfte. 1884. p. 7—17.
 19. Lenski Vlad., Pesem „Dr. Ivanu Antonu Scopoliju“ itd. „Slov. Narod“ 1888, št. 133.
 20. O Scopolijevi stoletnici. „Slov. Narod“ 1888, št. 142.
 21. Voss W., Die Scopoli-Feier zu Idria. Oesterreichische bot. Zeitschrift 1888, p. 279—281.
- Meseca septembra se je tudi v Cavalese na južnem Tirolskem, v rojstvenem kraju dra. I. A. Scopoli-ja, svečano razkrila marmorna doprsnica v večni spomin.

Poročilo o pošiljativah za „Prvo slovensko stalno učilsko razstavo“ „Pedagogiškega društva“ v Krškem.

(Dalje.)

- J. R. Miliceva tiskarna v Ljubljani je razstavila iz svoje zaloge:
1. **Slovenska slovnica** za prvence. Spisal Andrej Praprotnik. 6. popravljeni in pomnoženi natis. Ljubljana, 1887. Založil in prodaja J. R. Milic v Ljubljani. Cena 32 kr.
 2. **Geometrija ali merstvo**. Za slovenske ljudske šole spisal Iv. Lapajne. S 95 slikami. Ljubljana, 1872. Cena 24 kr.
 3. **Telovadba** v ljudske šoli. Spisal J. Zima. Ljubljana, 1872. Cena 15 kr.
 4. **Mali sadjerejec**, to je: Kratek nauk v sadjereji za učence na kmetih. 6. natis. V Ljubljani, 1876. Cena 5 kr.
 5. **Zemljepisna začetnica**, Ponatis iz „Učit. Tovariša“ I. 1866. Ljubljana, 1869. Cena broš. 12 kr., vez. 24 kr.
 6. „Wörterammlung und Regeln zur deutschen Rechtschreibung.“ Von Fr. Gerkmann. 2. Auflage. Laibach, 1870. Cena 4 kr.
 7. **Teoretično-praktična pevska šola**. (Theoretisch-praktische Gesangschule) Zložil Anton Foester. 3. pomnoženi natis. Ljubljana, 1888. Cena 75 kr.
 8. **Nauk o harmoniji in generalbasu**, o modulaciji, o kontrapunktu, o imitaciji, kánonu in fugi s predhajajočo občno teorijo glasbe z glavnim ozirom na učence orgljarske šole. Spisal A. Foerster. Ljubljana, 1881. Cena 1 glđ. 30 kr.
 9. **Marija naša pomočnica**. Povest za mlade in odraščene ljudi. 2. natis. Ljubljana, 1881. Cena 24 kr.